

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ CLAUDE FARRÈRE

Η ΞΑΝΘΗ ΚΙΡΚΑΣΙΑ

(Μαροκινή Παράδοση)

Τὸν καιρὸ ἐ-
ζεινο, τὰ ἄγια
βουνά τοῦ Μογ-
ζρέμτ, στὸ Μαρό-
κο, ἦταν γεμάτα
λῆστες. Τὸ Μαρό-
κο δὲν τῶχαν πά-
ρει ἀζόμια οἱ Γάλλοι, κ' οἱ ληττές αὐτοὶ τρο-
μοκρατοῦσαν ἐλεύθερα κ' ἀνενόηλητα ὅλη
τὴ χώρα, γιατί ἡ κυβέρνησι τοῦ Σουλτάνου
δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ τοὺς ἐπιβληθῇ. Ἐκεῖ
ἤγνάν λοιπόν, στ' ἄγια βουνά τοῦ Μογζρέμτ
ὅτι καὶ πολὺ μαζοῦ ἀπ' τὸ ποτάμι Οὐμρέο-
Ρεμπίς, ζούσε ἕνας ἀνθρώπος πολὺ γενναῖος
καὶ δυνατός, ἕνας φημισμένος λήσταρχος ποῦ
τὸν ἔλεγαν Καϊδ' Ἀμορά.

Ὁ περιβόητος αὐτὸς λήσταρχος, ἀφρὺ κα-
τέλαβε μαζί μὲ τὰ παλληκάρια του ὅλες τὶς
καλύτερες θέσεις στὶς χαράδες ποὺ βρίσκουν-
ται κοντὰ στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Οὐμρέο Ρεμπίς, ἐγκατεστάθηκε
δριστακτὰ ἐκεῖ, σταματοῦσε ὅλους τοὺς ταξιδιώτες ποὺ τῆγανε νὰ
περάσουν κοντὰ ἀπ' τὰ λιμέρια του, καὶ ἢ τοὺς ἔπαινε λύτρα, ἢ
τοὺς λήστευε ἄγρια καὶ τοὺς σκότωνε ἂν τοῦφεραν καμμιά ἀντί-
στασι. Γι' αὐτὸ κ' αὐτὸς κ' ὅλη τὴ φυλὴ, ζούσανε θαυμάσια καὶ δὲν ἔστεροῦντο τίποτα.

Ἔγινε ὁμοῦ τὸν καιρὸ ἐξένοι νὰ πεθάνῃ
ὁ Σουλτάνος τοῦ Μαρόκου. Καὶ τὸν διαδέ-
χτηκε ἕνας ἄλλος. Κι' ὁ Σουλτάνος αὐ-
τὸς θέλησε νὰ φέρῃ τὸ Μαρόκο σὲ μιὰ καλὴ
τακίη κατάστασι. Θέλησε νὰ γίνῃ ἄρχοντας
παντοδύναμος, ποῦ μισοῦσά του νὰ σέβουν
ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι του τὸ κεφάλι...

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά ὁμοῦ, ὅζω στὰ βουνά,
ἐξαζολοῦτοσε νὰ πιάνῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ
νὰ τοὺς ληστεύῃ. Ὁ νέος Σουλτάνος σέ-
φέθηκε πὸς αὐτὸ ἦτανε τὸ πρῶτο ποῦ ἔπρο-
σε νὰ ἐμποδισθῇ, καὶ τοῦσταίλε διαταγὴ νὰ
πάγῃ νὰ πέρῃ λύτρα καὶ νὰ ληστεύῃ τοὺς
ταξιδιώτες.

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά ὁμοῦ, ἀφρὺ σέφετηκε
πρῶτα καλὰ τὴ θέσι του, ἀποράσισε νὰ μὴν
ὑπακούσῃ στὴ διαταγὴ τοῦ Σουλτάνου.

Σέφεθηκε πὸς ἂν ἀκούγε τὸ Σουλτάνο,
κ' αὐτὸς καὶ τὰ παλληκάρια του κ' ὅλη ἡ φυλὴ του δὲν θὰ
ζούσανε πιά καλὰ, γιατί θὰ χάνανε τὰ εὐκόλα κέρδη ποῦχα-
νε τώρα. Καὶ προτίμησε νὰ μὴ τὸν ἀκούσῃ. Κι' ἐξαζολού-
θησε τὶς ληστείες του...

Ὅταν τῶμαθε αὐτὸ ὁ Σουλτάνος θύμωσε, κ' ἐδήλωσε
πὸς θὰ τὸν τιμοροῦσε ἀλύπητα. Τὸν ἐκήρυξε ἐπαναστάτη, κ'
ἔστειλε ἕνα μεγάλο ἀπόσπασμα στρατοῦ στὰ βουνά τοῦ Οὐμ-
ρέο-Ρεμπίς, μὲ τὴ διαταγὴ νὰ πιάσουν ζωντανὸ τὸν ἐπανα-
στάτη καὶ νὰ τὸν φέρουν στὸ Φέζ, τὴν πρωτεύουσα τοῦ Μαρόκου,
χεροπόδαρα δεμένον. Καὶ μ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ τ' ἀπόσπασμα πῆρε μα-
ζί του κ' ἕνα μεγάλο σιδερένιο κλουβί, γιὰ νὰ τὸν βάλουν μέσα.

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά ὁμοῦ εἶχε καταλάβῃ ὅλες τὶς θέσεις τῶν βου-
νῶν τοῦ Οὐμρέο-Ρεμπίς. Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Σουλτάνου δὲν μπό-
ρεσε νὰ κινή τίποτα, κ' ἀναγκάστηκε πολὺ γρήγορα νὰ ὑποχωρή-
σῃ μ' ἄρκετους νεκρούς καὶ πολλοὺς τραυματίες καὶ πολλὲς ἄλλες
ἀπώλειες. Ὅσο γιὰ τὸ σιδερένιο κλουβί, ὁ Καϊδ' Ἀμορά τὸ πῆρε
κ' αὐτὸ, καὶ μέσα ἔκλεισε δυὸ ἀπ' τὰ λιοντάρια του.

Ἀγανακτισμένος ὁ Σουλτάνος κάλεσε τοὺς ὑπουργοὺς του καὶ
τοὺς ζήτησε τὴ γνώμη τους. Ἐκεῖνοι δὲν τοῦτανε τίποτα, γιατί
δὲν ξέρανε τί νὰ ποῦνε... Ὁ Σουλτάνος κάλεσε τότε κ' ἄλλους...
Κανένας δὲν τοῦδωκε συμβουλὴ. Τέλος, ρώτησε μιὰ ἀπὸ τὶς δούλες
του, τὴν πεῖο ἠλιωμένην. Κι' αὐτὴ, σὰ γυναῖκα ποῦδανε, τοῦδωκε
μιὰ ἐξυπνὴ συμβουλὴ. Τοῦτε νὰ στείλῃ στὰ βουνά τοῦ Μογζρέμτ
μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες τοῦ χαρεμιοῦ του. Τοῦτε ὅτι μόνο αὐτὴ θὰ
μποροῦσε νὰ καταφέρῃ τὸν περιβόητο Καϊδ' Ἀμορά.

Κι' ἔτσι, σὲ λίγες μέρες, μιὰ ξανθὴ Κιρκασία τοῦ χαρεμιοῦ τοῦ
Σουλτάνου, μιὰ Κιρκασία πάρα πολὺ ὀμορφῆ, ἄφησε τὸ Φέζ, τὴν
πρωτεύουσα τοῦ Μαρόκου, καὶ τράβηξε μὲ τὴ συνοδεία της κατὰ
τὰ βουνά τοῦ Μογζρέμτ.

Σὲ μιὰ χαράδα τοῦ Οὐμρέο-Ρεμπίς, τὰ παλληκάρια τοῦ Καϊδ'
' Ἀμορά τὴ σταματοῦσανε καὶ τὴς εἶπανε νὰ τοὺς πληρώσῃ λύτρα.
Μὲ περιφρόνησι μεγάλη, ἡ ξανθὴ Κιρκασία ἀρνήθηκε νὰ τοὺς δώσει
πεντάρα. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Καϊδ' Ἀμορά τὴν πιάσανε τότε καὶ τὴν
πῆγανε στὸν ἄρχηγό τους. Κι' ὁ ἀρχηγός τους, ὁ τρομερὸς Καϊδ'-
' Ἀμορά, τὴν ἀγάπησε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποῦ τὴν εἶδε... Καὶ
τὴν ἀγάπησε τρελλά...

Ἡ Κιρκασία αὐτὴ ἦτανε ξανθὴ σὰν τὸ καθαρὸ χουσάφι. Γρή-
γορα ὁ Καϊδ' Ἀμορά ἄρχισε νὰ μὴ σέβεται τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὴν
ὀμορφὴ αἰχμάλωτο. Κι' ἀφοσιώθηκε σ' αὐτὴ.

Εἶχε καλὰ λογαριάσει τὰ πράγματα ἢ δούλα τοῦ Σουλτάνου.
Εἶχε φανεῖ πεῖο ἐξυπνὴ κ' ἀπ' τὸ Σουλτάνο, κ' ἀπ' τοὺς ὑπου-
ργούς του ὅλους... Κι' ἀπ' αὐτὸν τὸν Καϊδ' Ἀμορά ἀζόμα...

Περάσανε μέρες... περάσανε βδομάδες... περάσανε μῆνες... Κι'
ὅταν κούσις ἕνας χρόνος, ὁ Καϊδ' Ἀμορά δὲν εἶχε πεῖ ἀλλὴ ψυχὴ
ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἐκείνης ποῦ τὸν εἶχε σκλαβώσει...

Κι' ἔτσι, μιὰ μέρα ποῦ καθότανε κοντὰ στὸν ἀγαπημένο της μέ-
σα στὴ σκηνὴ του, ἡ ξανθὴ Κιρκασία, ποῦξερε πὸς ποτὲ ὁ Καϊδ'-
' Ἀμορά δὲν παρεβάνε τὶς υποσχέσεις του, τὸλμησε ἄξαφνα νὰ τὸν
ρωτήσῃ :

— Ἄν ἔξανα νὰ σοῦ δέσω καὶ τὰ πόδια μὲ σιδερένιες ἀλυσί-
δες, θ' ἀντιστεκόσουνα καθόλου σὲ μένα ;

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά τὴς ἀποκρίθηκε :

— Σὲ σένα, δὲ θ' ἀντιστεκόμουνα ποτὲ !..

Κι' αὐτὴ ἐξαζολοῦθησε :

— Κι' ἂν, ἐνῶ ἐσὺ θάσουν δεμένος μὲ τὶς σιδερένιες αὐτὲς ἀλυσ-
σίδες, ἔμπαιναν ἄξαφνα δῶ μέσα στὴ σκηνὴ οἱ ἐχθροὶ σου γιὰ νὰ
σὲ πιάσουν, τί θάκανες !

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά τὴν ζότταξε στὰ μάτια καὶ τὴς εἶπε :

— Θὰ τέντωνα ἄξαφνα καὶ τὰ χέρια μου καὶ τὰ πόδια μου, καὶ
θὰ πάσα ὅλες τὶς ἀλυσσίδες, καὶ θὰ σκοτώνω ὅλους μου τοὺς ἐχ-
θρούς... Γιατ' ἡ δύναμή μου εἶνε πολὺ μεγάλη...

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά εἶχε δίκιο. Ἡ δύναμή του ἦτανε στ' ἀλήθεια
τρομερὴ, ἀφάνταστη.

Ἡ ξανθὴ Κιρκασία τῶξερε κ' ἀπὸ τρὶν αὐτὸ...

Σὲ λίγο, ἄξαφνα, τὸν ρώτησε πάλι :

— Κι' ἂν σοῦδενά καὶ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια μὲ μιὰ τριχὰ ἀπ'
τὰ μαλλιά μου θ' ἀντιστεκόσουνα σὲ μένα ;

Χωρὶς νὰ τραβηχτῇ καθόλου ἀπὸ κοντὰ της
ὁ Καϊδ' Ἀμορά τὴς ἀποκρίθηκε ὅπως τὴς εἶχε
καὶ προτῆτερα ἀποκρίθει :

— Σὲ σένα δὲ θ' ἀντιστάθω ποτὲ !

Αὐτὴ στάθηκε μιὰ στιγμὴ σὰν συλλογισμέ-
νη... Ἔπειτα, ἄξαφνα, εἶπε πάλι :

— Κι' ἂν τότε, ἐνῶ τὰ χέρια σου καὶ τὰ
πόδια σου ἦταν δεμένα μ' αὐτὴ τὴν τριχὰ,
ὑπαιναινε μέσα οἱ ἐχθροὶ σου καὶ πέφταν ἀπά-
νω σου νὰ σὲ σκοτώσουνε, τί θάκανες ;

Ὁ Καϊδ' Ἀμορά τὴν ζότταξε στὰ μάτια...

Αὐτὴ τὴ φορὰ, τραβηχτηκε λίγο ἀπὸ κοντὰ
της καὶ τὴς εἶπε :

— Δὲ σοῦτα πὸς σὲ σένα καὶ σ' ὅτι ἀνῆξει
σὲ σένα, δὲ θ' ἀντιστεκόμουνα ποτὲ ; Λοιπόν,
τὴν τριχὰ ἀπ' τὰ μαλλιά σου δὲ θὰ τὴν ἔσπα-
ζα... Ποτὲ δὲν θὰ τὴν ἔσπαζα, ὅτι κ' ἂν γι-
νότανε !..

Ἡ Κιρκασία τὸν ἤξερε καλὰ τὸν Καϊδ' Ἀμο-
ρά... Ἦξερε καλὰ—καὶ τῶξερε ὅλος ὁ κόσμος
αὐτὸ—πὸς ὁ Καϊδ' Ἀμορά ὅτι ἔλεγε τῶκανε...

Ἀμέσως τότε, πολὺ γρήγορα, ἡ ξανθὴ Κιρ-
κασία σηκώθηκε ἀπὸ κοντὰ του. Πολὺ γρήγο-
ρα, ἀμέσως, τράβηξε κ' ἔβγαλε μιὰ
τριχὰ ἀπ' τὰ ξανθὰ μαλλιά της. Ἀμέ-
σως ἔπειτα, ἔδωσε μ' αὐτὴν τὴν τριχὰ
μαζί τὰ δυὸ χέρια τοῦ Καϊδ' Ἀμορά. Ἀ-
μέσως ἔπειτα μὲ μιὰ ἄλλη τριχὰ, τοῦδε-
σε τὰ δυὸ πόδια.

Ἔπειτα σηκώθηκε ἀτότομα, γύτησε
τὰ χέρια της καὶ φώναξε δυνατὰ...

Κρουγὰ, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ προδώσῃ τὸν
ἀντάρτη ποῦ τὴν εἶχε ἀγαπήσει, ἡ ξαν-
θὴ Κιρκασία εἶχε συνεννοηθεῖ μὲ ἀν-
θρώπους τοῦ Σουλτάνου... Τοῦς εἶχε
πῆ νὰ περιμένουν ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ σκηνὴ
τοῦ Καϊδ' Ἀμορά, καὶ νὰ
μποῖνε μέσα νὰ
τὸν πιάσουν τὴ
στιγμὴ ποῦ θὰ
τὴν ἀζούγανε νὰ
χτυπάει τὰ χέρια
της καὶ νὰ τοὺς
φανάξῃ...

Ἀμέσως, μό-
λις ἄκουσαν τὴ
φωνὴ της, οἱ
στρατιῶτες τοῦ
Σουλτάνου ὤρ-
μησαν μέσα στὴ
σκηνὴ κ' ἄρπα-
ξαν ἀμέσως τὸν
Καϊδ' Ἀμορά.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σουλτάνου πε-
ρίμεναν ἀπ' ἔξω...

Ὁ Σουλτάνος κάλεσε τοὺς ὑπουργοὺς του...

ΤΑ
Ο
Νέ
ΠΙ
Μ
Κ
Σ
Π
το
ένι
μα
το
...
ΡΕ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Απόψε

Του Richter

Απόψε πάλι η όμορφιά σου πρόβαλε γλυκειά και θελακτική... Η άνοιξη ήρθε, αγαπημένη, τα πουλάκια κελαϊδούν και φέρνουν την αγάπη στα φτερά τους...

Ελα! Απόψε, επιθυμώ την αγχαλιά σου... Ελα! Τό χειλιδόνι έκεινο τή φωλιά του χτζέει στην αυλή μας, τά φύλλα τής τριανταφυλλιάς άρχίζουσι να σαλεύουσι στην αύρα που έρωτικά φασάει άπ' τάκρογιάλι... Όλα αγάπη μου γύρω στη φύση, ψάλλουσι την αγάπη, που μονάχα έσύ πάντοτε ζέρεσι νά χαρίζη...

Και ή καρδιά μου άτόψε σέ προσιμένει... Και τά φιλιά μου, όσο ποτέ, έρωτικά άπόψε, τά χείλη μου νά βρουή προσιμένου...

Ένα όνειρο

Του Heine

Ένα όνειρο άπ' τό ύπνο μου μέ ζόγνητε πάλι... Τί όνειρο, αλήθεια! Τί νυχτιά βαρειά και άληθινή...

Τριγύρω άπ' τό χροββάτι μου είδ' άγγελούδια... Πόσ' άγγελούδια! και μέσα σ' όλ' αυτά, ένα μονάχα ένα μέ κνττοίσε γλυκά, και μέ συμπάθεια...

Τό κνττάξα κι' έγώ, γλυκειά μου αγάπη, τό άγγελοίδι έκεινο... Τό κνττάξα κι' έγώ... Κι' εύθύς καθώς τά μάτια μου, τά δυό του μάτια άντίκρισαν, άκουσα τή φωνή του νά μου λέει: — Έγώ είμαι. Ήρθα νά σου πώ. Πώς ή αγάπη μαζουά μας πέταξε, μαζουά... Πετάχτικα και τρομαγμένους ζήτησα νά ιδώ καλύτερα ποιός είναι. Μά ζήτησα... και πιά κανείς δέν είταν στό πλευρό μου... Γιατί; Γιατί;

Όνειρο ήταν πλανερό ή ήσουν σύ, γλυκειά μου αγάπη, που ήρθες χθές για νά μου πής τό χωρισμό που έμελλε σκληρά νά μάς χωρίση...

Μαρκσμός

Του Tiedje

Τά μάγουλά σου τά όμορφα, τά δροσερά σου χείλη, μαράθησαν.

Και τά μαλλιά μου άσπρίσανε, ζαμιά έλλπδα πιά δέν τρέφο στην καρδιά μου...

Εγέρασα γλυκειά μου αγάπη. Έμπρός στών ματιών σου, τό μαβί, τό γαλανό χρώμα, φορία μου, στέκομαι και κνττάζω και θυμάμαι... Πόσες στιγμές, πόσα φιλιά πόσα λουλούδια, μία άνοιξη δλόκληρη γενιάτη από σου άπέταξε κι' έχάθη... Τά μάγουλά σου τά όμορφα, τά δροσερά σου χείλη μαράθησαν, και τά μαλλιά σου άσπρίσανε.

Εγέρασα γλυκειά μου αγάπη.

**

Τραγουδι

Του Goethe

Σήμερα πάλι έσένα σφυαλιζόμαι, που ό ήλιος τόν κόσμο όλο φωτίζει, ήμερα που τό άκρογυάλι λάμπει άπ' τό γλαυκό και δλόλευκό του φώς...

Και τό βράδυ σάν θαρτοήμε τό φεγγάρι, πάλι έσένα θα σέπτομαι, αγαπημένη, πάλι έσένα θα όνειρευόμαι στη λίμνη όταν θα πάω έρημος και μόνος...

Στό δρόμο έσένα πάντοτε κνττώ, έσένα περιμένο, έσένα λαχταρώ νύχτα και ήμέρα...

Τά κνματα, όταν βραχνά ξεσπάνε στην άκρογυαλιά, μου φαίνετα πώς τόνόμά σου ψιθυρίζουσι, στό βουβό άλσος, που συχνά πηγαινό και μονάχος περπατώ, στην ιερά αυτή ήσυχία του ή όμορφιά σου πάντα έμπρός μου προβάλλει πάντα έμπρός μου...

Για έσένα έχω πλασθή κι' άν είσαι σύ μαζουά, έγώ σ' αισθάνομαι πάντα κοντά μου...

Νά! τώρα που ό ήλιος δόει και ή γλυκειά του δειλινού δροσιά θα πέση σ' όλη τή γή... τώρα... Ω! σέ νοιώθω πλάι μου, γλυκό, άθωο κορίτσι...

Αυτή τή στιγμή, ό Καϊδ' Αμράό έρωξε μία παράξενη ματιά στην αγαπημένη του... Μά δέν κοινήθηκε καθόλου... Δέν έσπασε ούτε τή μια τρίχα, ούτε τήν άλλη...

Όυτε φώναξε κανένα για βοήθεια... Άν και ήξερε, πώς μέ τήν πρώτη φωνή που θάβγαζε, πολλοί πολεμιστές του θα τρέχαν νά τόν σώσουν...

Προτίμησε ν' άφήση τούς έχθρούς του νά τόν πάνε στό Φέξ, στό Σουλτάνο του Μαρόκου, παρά νά παραβή τό λόγο πουχε δώσει. Κι' ό Σουλτάνος άφού τόν έβασάνισε αλλύπητα μέρες δλάκερες, τόν κνεδικάσε τέλος σέ θάνατο και τόν εσοκάωσε...

Κι' έτσι πέθανε, θύμα τής προδοσίας μιας γυναίκας, ό άήτητος αυτός Καϊδ' Αμράό, που τόν έτρεψε όλος ό κόσμος...

Κλώντ Φαρρέρ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Η νήσος Ταμπακό.— Η ανακάλυψις τής Αμερικηής και ό καπνός.— Ένας έχθρός του καπνού.— Ο «μισόκαπνος» και ό «φιλόκαπνος».— Πώς έτιμωρούντο οι καπνιστάι, κλπ. κλπ.

Ο καπνός (ταμπακος) τήν όνομασία του τήν όφειλει στη νήσο Ταμπακό στην όποιαν φρέτα εν άρβονία. Οι Ισπανοί, οι όποιοι άνεκάλυψαν πρώτοι τήν εν λόγω νήσο, εισηγάγον άπό κει τόν καπνό στην Εύρώπη και τού έδωσαν τόνόμα ταμπακος. Μερικοί όμως ιστορικοί ισχυρίζονται ότι ή όνομασία του αυτή όφειλεται σ' ένα είδος πίτας που έλέγετο «ταμπακό» και τήν όποιαν χρησιμοποιούσαν οι Ινδοί όταν ό Χριστόφορος Κολόμβος άνεκάλυψε τήν Αμερικήν. Ο περίφημος αυτός Ισπανός θαλασσοπόρος έκτός τής ανακάλυψος τής Αμερικηής έγέννησε στους ευρωπαίους και τίν καπνό, τόν όποιον φρόντισαν οι σύντροφοί του νά μεταφέρουν στην Ισπανία.

Υστερα από λίγα χρόνια έγινε και ή έπίσημη αναγνώρισις του καπνού, όταν, τό 1518, ό θαλασσοπόρος Φερνάνδος Κορτές απέστειλε τήν πρώτη ποσότητα καπνού στον βασιλέα Κάρολο τόν 5ον.

Οι έρευηρόδεμοι τής Αμερικηής τόν καπνό τόν όνομάζανε τεπέν και πίστευαν ότι μέ τό κάπνισμα διώγνανε τά πονηρά πνεύματα. Όλοι σχεδόν οι Ιθαγενείς του Νέου Κόσμου είχαν τρομερό πάθος μέ τόν καπνό. Και στην Εύρώπη όμως ό καπνός δέν έτυχε άσχημη ύποδοχή. Οι πρώτοι ευρωπαίοι που τόν κάπνισαν τόν βόηξαν θανάσιον.

Η καλλιέργεια του καπνού στην Εύρώπη άρχισε τό 1560. Πρωτοφτυθέθηκε στην Λισσαβώνα από τόν Άνδρεά Θεβέ. Τους καρπούς τής πρώτης αυτής καλλιέργειας τούς έδωρε ό περίφημος διπλωμάτης Ιωάννης Νικότ, κατά τήν εποχή τής βασιλείας του Φραγκίσκου 2ου τής Πορτογαλίας. Ο εν λόγω πολιτικός άνεκάλυψε και εφήρμοσε και τās θεραπευτικές ιδιότητες του καπνού.

Μέ τόν καπνό δέ έθεράπευσε και τήν Μαριάν τών Μεδίκων, ή όποία έπασχε από τρομερή ήμζρανία.

Η νιζοτινή σ' αυτόν όφειλει τόνόμά τής.

Όλίγον κατ' όλίγον ό καπνός άρχισε ν' άπειρά στην Εύρώπη άρκετους όπαδούς. Ο Φραγκίσκος Δράζε τόν εισηγάγε στην Αγγλία τό 1585. Ο Βάλτερ Ράλεχ έπίσης, άφου καλλιέργησε τόν καπνό στην Βιργινίαν, τόν διέδωσε άμέσως στην Μεγάλην Βρετανίαν, τήν εποχή που βασιλευε ή Ελισάβετ.

Αργότερα όμως ό καπνός βόηξε έναν άσπονδον έχθρό στο πρόσωπο του τυραννικού Άγγλου βασιλέως Ιακώβου Στουαρτ του 1ου. Ο βασιλεύς αυτός συνέγραψε ένα έργον εναντίον του καπνισματος μέ τόν έλληνικόν τίτλον, ό «Μισόκαπνος». Έπειτα από λίγο καιρό όμως έξεδόθη κι' ένα άλλο έργον, μ' έλληνικον τίτλο κι' αυτό, ό «Φιλόκαπνος» λέγεται ότι τό έργον αυτό, τό όποιον ύπερομνείαται του καπνού, τό συνέγραψαν οι Ιησοϋίται.

Μέ τήν έκδοσι αυτών των δύο βιβλίων ό κόσμος διρρήθηκε σέ δύο αντίπαλα στρατόπεδα. Στους ένθερμους λάτρεις του καπνού και στους αφοδρούς κατηγόρους του.

Οι πρώτοι ισχυρίζοντουσαν ότι, ό καπνός ήτανε τό πεύό δραματικό φάρμακο που προελάμβανε κι' έθεράπευε τήν παράλυσι, τήν ήμιπληγία, τόν λήθαργο, τόν ύστερισμό, τή δυσπεψία και τή φθίση των πνευμόνων. Και μαζί μ' όλα του αυτά τά προτερήματα οι ήμνηται τού εβεβαίωσαν ότι ύποβοηθεί και τήν σκέψιν. Μεταξύ των έχθρών του καπνού ήτανε κι' ό Σάχης τής Περούσις Αμλάς. Ο μονάρχης αυτός, τίς γυναίκες που είχανε τήν μαγία του καπνισματος, τής ύποχόρσωνε νά καπνίζουσι κοριά ζώων. Έκοβε δέ τή μύτη και τό κάτω χείλος των άδιορθώτων καπνιστών. Ο άνεμής του, ό Σάχης Σιφός έχυσε καφτό μολύβι στα στόματα δύο Ινδών καπνιστών. Πολλοί Σουλτάνοι τής Τουρκίας είχαν επιβάλλει τήν ποιγήν του θανάτου σέ όσους καπνίζανε. Ένας άπ' αυτούς, ό Μωάμεθ ό 4ος, προτού κρεμάση έναν καπνιστή πέρασ άπ' τή μύτη του τήν πλα μέ τήν όποία εκάπνιζε και στόλισε τό λαμό του μέ φύλλα καπνού.

Άββαλλον εναντίον των καπνιστών έχει γράψει και ό Έλλην Νικόλαος Μαυροκορδάτος, και τούς αποδίδει τά χειρότερι των επιθέτων. Συγχρόνως ένας Έλλην διάκος έξέδωκε και αυτός βιβλίον στο όποιον έξυμνει τόν καπνό.

Π. Α.

